

SZENT ISTVÁN EGYETEM

**A NEMZETKÖZI ÉS HELYI SZERVEZETEK STRATÉGIÁJA A
HÁBORÚ SÚJTOTTA ORSZÁGOK ÚJJÁÉPÍTÉSÉBEN, KÜLÖNÖS
TEKINTETTEL A SZÍRIAI TÁRSADALMI TŐKE ÚJJÁÉPÍTÉSÉRE**

A doktori iskola

- Megnevezése:** Gazdaság- és Regionális Tudományi Doktori Iskola
- Tudományága:** Gazdálkodás-és Szervezéstudományi
- Vezetője:** Prof. Dr. Popp József, MTA levelező tagja
egyetemi tanár
Szent István Egyetem, Gazdálkodás és Szervezéstudományok
Doktori Iskola
- Témavezetők:** Prof. Dr. Popp József, MTA levelező tagja
egyetemi tanár
Szent István Egyetem, Gazdaság-és Társadalomtudományi Kar

.....
Az iskolavezető jóváhagyása

.....
Témavezető jóváhagyás

TARTALOMJEGYZÉK

1.	A MUNKA ELŐZMÉNYEI.....	4
1.1.	A témaválasztás indoklása és jelentősége	4
1.2.	A kutatás hipotézisei.....	6
2.	CÉLKITŰZÉSEK.....	8
3.	IRODALMI ÁTTEKINTÉS.....	10
4.	ANYAG ÉS MÓDSZERTAN.....	14
4.1.	A kutatás kérdésköre	14
4.2.	A kutatás megközelítései.....	14
4.3.	Mérési módszertan és modell	15
5.	EREDMÉNYEK.....	16
5.1.	Hipotézisek vizsgálati eredménye	16
6.	KÖVETKEZTETÉSEK ÉS A JAVASLATOK.....	19
6.1.	A Szíriai Társadalomfejlesztési Egyesületnek címzett ajánlások.....	19
6.2.	A Szíriában működő NGO-knak címzett ajánlások.....	19
7.	ÚJ TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK.....	20
8.	IRODALOMJEGYZÉK	HIBA! A KÖNYVJELZŐ NEM LÉTEZIK.
9.	A DOKTORI ÉRTEKEZÉS TÉMAKÖRÉBEN MEGJELENT KÖZLEMÉNYEK JEGYZÉKE	HIBA! A KÖNYVJELZŐ NEM LÉTEZIK.

1. A MUNKA ELŐZMÉNYEI

1.1. A témaválasztás indoklása és jelentősége

A hidegháború vége után megváltozott a világrend, a nemzetek közötti háborúk fenyegetése csökkent, ezzel együtt a béke megteremtésének lehetősége folyamatosan növekedett.

Tervgazdaságról piacgazdaságra, a kommunizmus rendszeréből pedig egy demokratikus rendszerbe történő, békés átmenet helyett új típusú konfliktusok alakultak ki a fejlődő és a korábbi gyarmati országokban.

Az 1990-es években kialakuló tendenciák közül az utóbbi a világkülönböző részein egy új, tartósan fennmaradó jelenség formájában mutatkozott meg. Az első időszakban, a hidegháború idején a Perzsa-öböl menti térségre korlátozódott. A két szuperhatalom egyikének bukásával egyidőben azonban a régió országainak többségében háborúk törtek ki.

A háború ezen új formájának hátterében főként etnikai és vallási kérdések, a természeti erőforrások és az energiaforrások álltak. Ez a korábbiakhoz hasonlóan megtörte az önrendelkezés elvét támogató, nem állami csoportok által szervezett, országokhoz szorosan nem kötődő korábbi háborús szabályokat.

Ezek a konfliktusok a társadalmak felbomlásához, csökkenő kereskedelemhez és a mezőgazdaság tönkretételéhez vezettek, amivel párhuzamosan a magas munkanélküliséggel és a finanszírozás külföldi tőkeáramlás (Foreign Direct Investment, FDI) hiányával is meg kellett küzdeni.

Mivel a konfliktusok után nem volt törvényes kormányzati struktúra, a hatalomgyakorlás hagyományos eszközei megsemmisültek vagy jelentősen meggyengültek. Mindeközben a rendészeti és az igazságszolgáltatási szervezetekben, amelyek gyakran a probléma részét képezték, a demokratikus intézményrendszer alacsony színvonalon működött vagy teljesen hiányzott.

Ilyen körülmények között a konfliktusok állandóvá váltak, gyorsan kiterjedtek a szomszédos országokra és így az egész régiót érintették. A tendenciák hatására az Egyesült Nemzetek Szervezetének, ENSZ (United Nations, UN) felmérte, hogy a kialakult helyzet hogyan befolyásolja a nemzetközi közösség működését, illetve az egyes országokat, ideértve a konfliktusok körgyűrűzésének eshetőségét is. Az egyre gyakrabban előforduló konfliktusokat a nemzetközi közösség is aggályosnak tekintette, és választ keresett arra, hogy milyen módon akadályozhatná meg a szélsőséges erőszak és a humanitárius válságok előfordulását, valamint hogyan tudna fellépni az egyes államokban és államok között előforduló emberi jogi jogsértések ellen.

Az ENSZ Alapokmányában rögzített kötelezettségvállalás jellege és a beavatkozás felelőssége, valamint a feladatok ellátásához szükséges kapacitás növelése lehetővé tette, hogy az ENSZ az állami szuverenitás kérdésével foglalkozzon és lépéseket tegyen a háború megakadályozása érdekében.

Az ENSZ Alapokmányának 2. cikke rögzíti, hogy a szervezetnek tartózkodnia kell az államok belügyeibe való beavatkozástól. Ez több kérdést is felvetett, mert nem álltak rendelkezésre megfelelő tervek és beavatkozási programok. A háborúk pusztító hatása mégis meggyőzte a szervezetet és az annak részét képező Biztonsági Tanácsot, hogy új beavatkozási és részvételi megközelítésre van szükség.

Így a kezdetekben a békefenntartó műveleteket azon mechanizmusok alapján alakították ki, amelyek a gyarmatosítás során és a második világháború után jöttek létre a konfliktusok

kezelésére. Alapvetően a győztesek érdekeinek megfelelően próbálták szabályozni a világ dolgait (GAZDAG, 2013) és a gyarmati hatalmak hiányából eredő hatalmi vákuum betöltésének eszközeként szolgáltak. Emellett olyan tárgyalási mechanizmust hoztak létre, amely elősegítette a posztkoloniális konfliktusok tartós rendezését.

Fontos megjegyezni, hogy a XIX. század eleje óta léteznek olyan NGO-k, amelyek olyan kérdéseknek szenteltek figyelmet, mint például a rabszolgaság elleni küzdelem. Az elmúlt években nagymértékű változás és jelentős elmozdulás történt ezen szervezetek működésében. A tendenciák alapján, a területtel foglalkozó politológusok egyike LESTER (1999) ezt a jelenséget „az első globális szabályozási forradalom”-nak (I. Global Association Révolution) nevezte el. Mindez a fejlesztési diskurzus keretein belül, a nem kormányzati szervezetek szerepének újra definiálását és egyben a marginalizált csoportok képviselésének valódi és nemes megközelítését jelentette.

Egy másik megközelítésben néhány kutató megítélése szerint a nem kormányzati szervezetek számos komparatív előnnyel rendelkeznek, amelyek – összehasonlítva az állam és a piac működésével – hatékonyabbá teszik őket mind a források elosztását, mind pedig az újjáépítési folyamatot illetően. Ennek elsődleges oka a hatékonyabb módszerek alkalmazása annak érdekében, hogy hozzáférjenek a konfliktus által érintett területekhez, működési módjuk rugalmas (ellentétben a szigorú szabályok mentén működő bürokratikus intézményrendszerrel) és ezáltal könnyebben alkalmazkodnak a formálódó állapotban lévő, szétszakított, megosztott közösségek igényeihez. Innovatívabb készségekkel rendelkeznek továbbá a problémák kezelésében és a közszolgáltatások tekintetében, az általuk végzett műveletek költsége pedig alacsony. Helyzetük a befektetést vonzó képességük és a finanszírozási lehetőségekhez való hozzáférésük tekintetében is kedvező. Végül alulról jövő, részvételi megközelítés alkalmazásával közvetlen kapcsolatot tartanak az egyénnel.

A nemzetközi szervezetek elsősorban a szolgáltatások biztosításában játszottak fontos és megkülönböztetett szerepet az elmúlt években. Szinte minden országban a működő rendszerek szerves, strukturális elemeként tevékenykedtek. Nagy erőfeszítést tettek annak érdekében, hogy fellépjenek az egyének kizsákmányolásán alapuló nemzetközi gyakorlatokkal és politikákkal szemben, ezzel is enyhítve ezen társadalmakban tapasztalható igen nehéz életkörülményeket. A háború alatt és azt követően is fontos feladatokat láttak el. A szervezetek célkitűzései között szerepelt az is, hogy gyorsan reagáljanak az aktuális helyzetek által támasztott követelményekre, valamint a helyi közösség igényeire a nemzetközi emberi jogi normákban rögzített alapvető jogok érvényesítésén keresztül. Feladataik közé tartozott a visszaélések és a jogsértések felderítése és nyilvánossá tétele számos kezdeményezésen és tevékenységen keresztül, valamint a konfliktusok következményeinek kezelését célzó gyors reagálású segélyprogramok végrehajtása.

A nemzetközi szervezetek komoly átalakuláson mennek keresztül, nem csak a működési formát vagy az intézményi struktúrát illetően, de az irányvonalak és az ideológia tekintetében is. Újgenerációs szervezetek jönnek létre, melyek céljait elsősorban a nyereségszerzés, a nemzetközi befolyás és a presztízs határozzák meg.

A ma működő nemzetközi szervezetek célja, legyen az állami, vagy nem állami (a jogszabály szerinti besorolás alapján), nemzetközi vagy szupranacionális szervezet (ha elfogadjuk a földrajzi jellemzőket), hogy a háború sújtotta országok kormányaival együttműködve meghatározó intézményeket hozzanak létre, és olyan stratégiai keretek között működjenek, amelyek nem csak a háborús időszakokban, de a háborút követően is működőképesek maradjanak. Tevékenységük a társadalmak újjáépítésére irányul egy olyan keretrendszerben, amely gazdasági, kulturális és társadalmi szempontból is egy egységet alkot, és amely segít visszatartani az államokat egy újabb háborúban való részvételtől.

Az újjáépítés és a béketeremtés fontosságának hangsúlyozása a pozitív szempontok előtérbe helyezésével, különös tekintettel a növekvő államközi vagy azokon belüli kapcsolatok problémáira, és a nemzetközi szervezetek, mint partnerek és kulcsszereplők megjelenésére az újjáépítési folyamatban. Ez a folyamat a demokratikus világ és a demokrácia világába törekvők között kialakuló új kapcsolatot fejezi ki, melyben a liberális szemlélet elemei is megjelennek.

Ez az elképzelés, amely az Európa Újjáépítési Projekt (Marshall-terv) megvalósulása óta a szakértők figyelmének középpontjában áll, egészen a mai napig nem hozott újdonságot, de azok az eljárások, amellyel a nemzetközi szervezeteket partnerként vonták be az újjáépítésbe dinamikusabbá tették a folyamatot. A munka során egyrészt hozzá kellett rendelni az egyes szerepek fejlett módszertanát, másrészt meg kellett határozni a prioritásokat. Mindezek alapján a kutatás tudományos jelentősége az alábbiakban foglalható össze:

- Hozzájárul az újjáépítéssel foglalkozó nemzetközi szervezetek stratégiájának azonosításához a háború sújtotta országokban a stratégiák legfontosabb elemzésével, továbbá azzal, hogy a szervezetek bevonása koordináltan és egy hierarchikus rendszerben történjen.
- Összehasonlítja a szervezetek stratégiáját, valamint meghatározza a kihívások és a potenciálok minden elemét.
- Olyan kutatásokat nyújt, amelyek segítik a szabatos értelmezést és előkészítik az utat a későbbi munkákhoz.
- A társadalmi tőke fogalmának és fontosságának kutatása, mint az egyik olyan elem, amely kedvező környezetet teremt a háború után a fenntartható gazdasági növekedés eléréséhez.
- Megismerni a civil szervezetek szerepét a társadalmi tőke újjáépítésében. Megtudni, mennyire alkalmazza az átláthatóság és integritás normáit a társadalmi tőke építésének folyamata során.

1.2.A kutatás hipotézisei

A kutatás **első része** az újjáépítés jelenségének és a háborút követő újjáépítés területén tevékenykedő nemzetközi szervezetek stratégiáinak elemzésére összpontosít. Ennek megfelelően a következő kérdés áll a kutatás középpontjában:

„Milyen mértékben járultak hozzá az újjáépítési stratégiák a gyakorlatban működő intézmények munkájához egy olyan perspektíva kialakításában, amely megteremti a háború utáni projektet tervezhetőségét?” A hatékonyabb megközelítés érdekében két hipotézist fogalmaztam meg:

H1: A nemzetközi nem kormányzati szervezetek hozzájárulása az újjáépítéshez azért hatékonyabb a kormányzati nemzetközi szervezetekhez képest, mert előbbi sokkal közelebb áll a helyi közösségekhez, kölcsönhatásban a társadalmi tőkével.

H2: A regionális szervezetek rugalmasabb stratégiákkal járulnak hozzá az újjáépítési politikák tervezéséhez, mint a nemzetközi szervezetek, mert érintettségüknél fogva érdekükben áll a konfliktus mielőbbi rendezése.

A hipotézisek helytállóságához azonban számos egyéb felvetést is meg kell vizsgálni:

- a) Mit értünk a háború utáni újjáépítésen?
- b) Mennyire hatékonyak az aktív nemzetközi szervezetek stratégiái az újjáépítésben?

- c) Képesek voltak-e az NGO-k és INGO-k olyan építési modellek kialakítására, melyek a nemzetközi intézmények modelljeivel vetekszenek?
- d) Milyen kihívásokkal szembesülnek ezek a szervezetek a béketeremtésben és az újjáépítési folyamatban?

A kutatás **második részében** a Szíriai Társadalomfejlesztési Egyesület programjaira összpontosítva – egy esettanulmány keretében – igyekszem ismertetni civil szervezetek szerepének fontosságát a társadalmi tőke újjáépítésében, amely hozzájárulna a háború utáni közösségfejlesztési folyamathoz.

Ennek megfelelően az alábbi kérdést heylezem a kutatás középpontjába:

„Mi a civil szervezetek (ezenetben a Szíriai Társadalomfejlesztési Egyesület) szerepe a társadalmi tőke újjáépítésében Szíriában?”

Ehhez egy harmadik hipotézist fogalmaztam meg:

H3: A humánközpontú fejlesztési projektekre fordított erőforrások növelése pozitív hatással van a társadalmi tőke alakulására.

Így például, a Szíriai Társadalomfejlesztési Egyesület szerepében 0.05 szignifikancia szinten van egy közvetlen statisztikai jelentőségű kapcsolat, amelyet a következő független változók képviselnek: a gazdasági szerepvállalásra és az emberi tőke fejlesztésére fordított finanszírozás volumene, a gazdasági szereplők erősítésére irányuló projektek száma, a humántőke, családfejlesztési és gender alapú projektek száma, illetve a projektek kedvezményezettjeinek száma.

H4: Kidolgozásra fog kerülni minden egyes független változóhoz, az alábbiak szerint:

A gazdasági szerepvállalásra irányuló finanszírozás volumene (X_1) „kvantitatív változó”.

A) A humántőke fejlesztésére fordított finanszírozás volumene (X_2) „kvantitatív változó”.

B) A gazdasági szerepvállalási projektek száma (X_3) „kvantitatív változó”.

C) A humántőke-fejlesztési projektek száma (X_4) „kvantitatív változó”.

D) A gazdasági szerepvállalási projektek kedvezményezettjeinek száma (X_5) „kvantitatív változó”.

E) A humántőke-fejlesztési projektek kedvezményezettjeinek száma (X_6) „kvantitatív változó”.

F) A genderen alapuló fejlesztés (X_7) „dummy változó”.

2. CÉLKITŰZÉSEK

Ez a kutatás különböző szempontokból kíván elérni átfogó, amelyek a következők szerint határozhatók meg:

C1: Ismertető célok

A nemzetközi szervezetek növekvő vállalásai miatt indokolttá vált részletesebben megvizsgálni azokat, hogy megismerjük új szerepköreiket és hatásukat a globális hatalmi egyensúlyra, valamint a háborúban szétszakadt államok nemzeti szuverenitásra. Ezzel rávilágítunk a háború utáni újjáépítés kérdésére, amely állandó időszerűségével egybeesik az újgenerációs háborúkkal, és nagyban befolyásolja a nemzetközi körülményeket. A konfliktusok idején az alapvető humanitárius beavatkozás, mint az élelmiszersegélyek, menedékhelyek és egészségügyi szolgáltatások biztosítása a nemzeti, és nemzetközi szereplők számára egyaránt fontos szempont.

C2: Feltáró célok

A feltáró célok révén világos és objektív képet kívánok nyújtani a békekonceptiókról és az ENSZ által alkalmazott békeépítési stratégiáról. A békemegállapodások aláírása egy háború hivatalos végét jelenti, és az újjáépítési szakasz kezdetét jelzi. Ebben a folyamatban nemzetközi szervezetek közösen dolgoznak a nemzetállamokkal, hogy eldöntsék, milyen módon kezeljék és mire fordítsák a rendelkezésre álló forrásokat a háborúval érintett országok gazdasági és társadalmi újjáépítésében. Azonban a háborúból a békére való áttérés nem olyan egyszerű és zökkenőmentes, mint amilyennek látszik: mind helyi mind nemzetközi erőviszonyok tárgyává válik.

C3: Deskriptív célok

A deskriptív célok az összeomlott szír valóság bemutatását szolgálják, valamint annak meghatározását, hogy a 2011 óta folyó polgárháború milyen hatással van az állam stabilitására és biztonságára, ismertetve egyben a nemzetközi segítségnyújtás megközelítésének motivációit.

Ide tartozik a nemzetközi szervezetek, de különösen az ENSZ szíriai szerepvállalásának kibontása. A kapcsolódó nemzetközi jog és a nemzetközi szervezetek, így az ENSZ Közgyűlés, az ENSZ Biztonsági Tanács, az Európai Bizottság, az Európai Unió Tanács stb. Által hozott döntések ismertetése. Annak ellenére, hogy az ENSZ nem tudta megoldani a válságot, fontos szerepet tölt be a helyzet csillapításában.

Ez a téma tehát nagy gyakorlati jelentőséggel bír, mert összekapcsolta az ENSZ szíriai béketeremtését a háború okozta pusztítás utáni újjáépítés kezdetével. Tárgyalja az ENSZ gyakorlatát és a szíriai modellben reálisan alkalmazható módszereket, kiemelve az ENSZ és a nemzetközi szervezetek tényleges szerepét. Foglalkozik az ENSZ békeépítő tevékenységeinek hatékonyságát befolyásoló tényezők kezelésével a konfliktus után létrejövő területeken. Végül a szíriai békeépítés keretében bemutatott gyakorlatok és kezdeményezések, a demokratizálódás előmozdítása és az instabil környezetben folytatott valós helyzet azonosítása is e célok körébe tartozik.

C4: Gyakorlati célok

Ezen célokon keresztül igyekszem demonstrálni, hogy az újjáépítés és a béketeremtés nem minden elmélete alkalmazható a gyakorlatban. Konstruktivista megközelítésből, a szíriai valóságon keresztül határozom meg azt a szerepet, melyet a helyi NGO-k és az egyszerű emberekből álló lakossági szerveződések játszanak a társadalmi tőkén keresztül a rend helyreállításában, a törvényalkotásban, a biztonság garantálásában, valamint az újjáépítési folyamatok megkezdésében.

A polgári társadalom létezése – amelynek az NGO-k fontos és hatékony részét képezik – a társadalmi tőke újjáépítésén alapul. Az országok fontos részének számít, mert hozzájárul egy fontos emberi káder kialakulásához, valamint a bennük zajló gazdasági és emberi fejlődés folyamatához.

Kapcsolódó kutatásom célja a következő kérdésekre összpontosítani:

- a) A civil szervezetek társadalmi tőke kialakításában betöltött szerepéről szóló szakirodalom áttekintésének bemutatása.
- b) Az NGO-k hatásának és a társadalmi tőke újjáépítésében betöltött szerepének elemzése és felmérése.
- c) Annak ismerete, hogy az NGO-k mennyire alkalmazzák az átláthatóság és integritás normáit a társadalmi tőke újjáépítésében: hogyan használják fel tisztességesen a rendelkezésükre álló erőforrásokat és képességeket?
- d) Megismerni a Szíriában működő civil szervezetek hatását (összpontosítva az alkalmazott kutatási esetre) a társadalom tőkájének egyensúlyára, az általa nyújtott fejlesztési projektek révén. E társadalmak sokféleségének és a kedvezményezett csoportoknak a szegénység enyhítése érdekében nyújtott szolgáltatásainak jelentőségét.
- e) Megismerni a civil szervezetek szerepét a genderalapú fejlődés elérésében a társadalmi tőke újjáépítésénél.
- f) Egy szabványos modell felépítése, amelyben fel lehet mérni az NGO-k szerepét a gazdasági szerepvállalásban és a humántőke fejlesztésében. Az ezt befolyásoló finanszírozás nagysága és a kedvezményezettek megcélzásának integritása. Ezen keresztül értékelhető a civil szervezetek által támogatott projektek (esettanulmány) szerepe a társadalmi tőke újjáépítésében.
- g) Gyakorlati ajánlások megfogalmazása a kutatási eredmények fényében.

3. IRODALMI ÁTTEKINTÉS

A háború utáni újjáépítés témája új irányvonalat képvisel a konfliktusok és a béke tanulmányozása területén. Az újjáépítés önmagában nem új téma, mert ezt már a Marshall-tervnel is tanulmányozták. Új tényező azonban a nemzetközi kormányzati és nem kormányzati, valamint az állami szinten aluli szervezetek, mint partnerek megjelenése a folyamatban. Az elmúlt évek során a téma nagy figyelmet kapott a kutatóközpontok és tudósok körében egyaránt. Legfontosabb köztük a Nemzetközi Béke Intézete (International Peace Institute, IPI), ahol, többek közt a következő tanulmányokat és könyveket adták ki, további fórumokat szervezve e témát illetően: RIKHYE és SKJELSBAEK (1990) az ENSZ és a békefenntartás eredményeit, akadályait és kilátásait tárták fel. BALLENTINE (2004) a polgárháború gazdasági menetrendjeivel foglalkozott, elméleti kutatási eredmények és irányelvek alapján. CHESTERMAN (2005) az ENSZ szerepe az átmeneti adminisztráció és az államépítés létrehozásában.

WOODHOUSE (1999) egy kísérlet tesz arra, hogy feltárja a konfliktusmegoldás néhány kritikáját, amelyek az elmúlt években megjelentek a tudományos irodalomban. Ezeknek a kritikáknak a lényege komoly kérdéseket vet fel a kívülállók (és különösen a nyugatról beavatkozók) azon képességére vonatkozóan, hogy tárgyalások és megállapodás útján befolyásolják és biztosítsák a békefolyamatokat. LEWER (1999) áttekinti ezeket a kulcsfontosságú fogalmakat és ötleteket az irodalomból, amelyek hasznosak lehetnek a fejlesztés során a nem állami nemzetközi szervezetek (International Non-Governmental Organisations, INGO) számára, amikor a békeépítési stratégiák technikáira és módszertanaira gondolnak. JOHNSTON (2001) azt fejtegeti, hogy hogyan valósul meg a béketeremtés folyamata a szétszakadt nemzetekben. Kitér az ehhez hozzájáruló felek sokféleségére és a finanszírozási források hatásaira, a belső egyensúly elérése érdekében a konfliktus utáni időszakban.

GALTUNG (1990, 1996) megkülönbözteti a pozitív és a negatív békét (1. táblázat). Úgy véli, hogy a béke nem a háború abszolút, hanem az erőszak minden formájának a hiányát és a konfliktus konstruktív felismerését jelenti. Így a béke az egyének közötti erőszakmentes kölcsönhatásban van jelen, a vitákat pozitív módon oldják meg, a szükségletek legitimitásának tiszteletben tartásával valamennyi érintett fél érdekeinek kielégítésével (BALJIT, 2003).

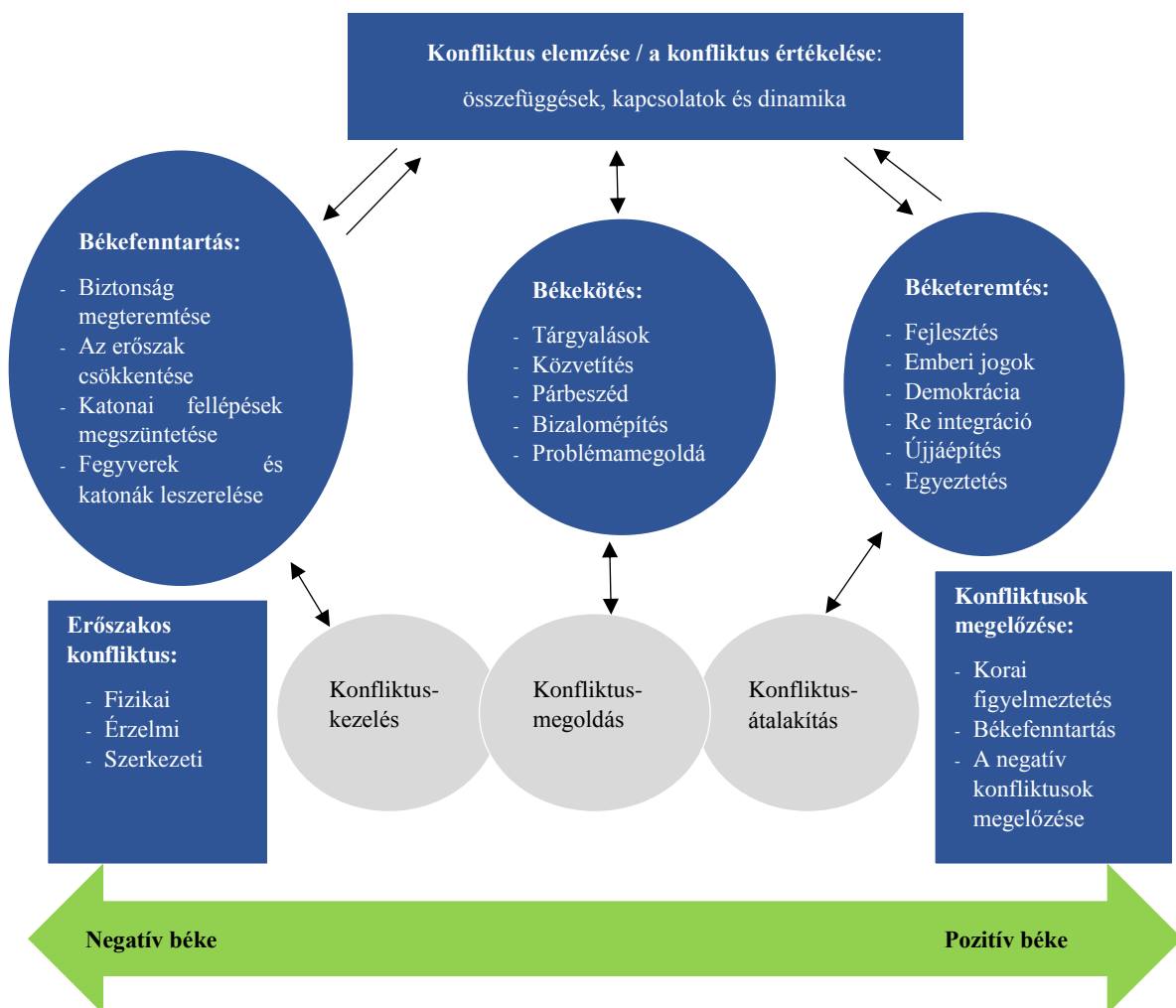
1. táblázat: A pozitív béke és negatív béke közötti különbségek következményei

Pozitív béke	Negatív béke
Az alábbiaktól függ: <ul style="list-style-type: none">• nyugalom, harmónia, jólét• biztonság, igazságosság• emberi kötelek erősítése• közös emberi értékek• közös emberi érzelmek	Alábbiak hiányától függ: <ul style="list-style-type: none">• háború• konfliktus• erőszak• elnyomás• ellenségesség és az agresszió

Forrás: Paix positive - Paix négative (2007) alapján saját szerkesztés, 2018

LAMBOURNE (2004) a konfliktus utáni területekkel és azokon belül a béketeremtési kísérletekkel foglalkozott. Vizsgálatának középpontjában a humanitárius szükséglet állt az igazságosság elvével és a nemzeti megbékélés elkötelezettségével összhangban, mivel ezek az alapelemek, pozitívan befolyásolják a békeépítési pályát. A kutató az elemzését az emberi igényekre korlátozta. Ezzel figyelmen kívül hagyta azokat az egyéb elemeket, amelyeket integráltan indokolt kezelni, hogy ne legyen hiányosság a béketeremtési folyamatban.

LLAMAZARES (2005) a háború utáni újjáépítés általános megközelítéseinek kritikus feltárását elemezte. MASON és MEERNIK (2006) megpróbálják megkülönböztetni a negatív és a pozitív békét. Foglalkoznak azzal is, hogy milyen szerepe van a nemzetközi szervezeteknek az utóbbi megvalósításában és az építési folyamat előrehaladásának befolyásolásában. ABDALLA (2009) a béke és a konfliktus alapelveit mutatja be (2. ábra). A negatív és a pozitív béke összefügg az erőszakos konfliktussal és a konfliktus-megelőzéssel annak meghatározásához, hogy milyen típusú békét sikerült elérni egy konfliktus adott időszakában vagy a konfliktus utáni időszakban. A békefenntartás, a béketeremtés és a békeépítés mindegyike sajátos jellemzőkkel rendelkezik, ugyanakkor ezek a folyamatok átfedik egymást és együttesen alakítják a békefolyamatokat. Hasonlóképpen a válságkezelés, a konfliktuskezelés, a konfliktus megoldása és a konfliktus átalakulása is a békefenntartás, a béketeremtés és a békeépítés különböző szakaszaihoz kapcsolódik keresztezve egymást. A konfliktus és a béke alakulása nem egymástól független folyamatok, hanem egy nagyobb folyamat részeként egymáshoz kapcsolódnak.

1. ábra: A béke és konfliktus - tanulmányok áttekintése
 Forrás: ABDALLA (2005) alapján saját szerkesztés, 2018

AZIMI (2009) az ENSZ Képzési és Kutatási Intézet vezető tanácsadója, az újjáépítés kihívásairól és tanulságairól publikált egy tanulmányt a háború utáni időszakban figyelembe veendő kérdésekről és a megszerzett tapasztalatokról. Azokat a fő kérdéseket boncolgatta, amelyeket radikális fordulópontot jelentenek a pozitív vagy a negatív béke irányába tett folyamatban.

BENNETT (2014) „Szíria Újjáépítése” a háború után tanulmányozta, valamint azzal, hogyan lehet helyreállítani a bizalmat a humanitárius rendszerben. Az IPI által „Women Peace and Security” cím alatt New York-ban 2014. május 27. megrendezésre került konferenciáján a résztvevők azt a kérdést vitatták meg, hogy nők és gyermekek egyre növekvő szexuális erőszakkal szembesülnek konfliktus utáni válságokban. A tanulmányokból arra lehet következtetni, hogy az Intézet számos időszakos vizsgálatot, értékelést és jelentést készített azokról a kihívásokról, amelyek akadályozzák a békeépítés területén tevékenykedő szervezetek munkáját.

A nemzetközi szervezeteket mindig is kiegészítő szereplőnek és partnernek tekintették a napirendek kidolgozásában és a globális politikák kialakításában, mivel azokat az országokat képviselik, amelyek érdekérvényesítése nem mindig valósítható meg közvetlen módon. De a világrend változásával a nemzetközi kapcsolatok törvényei is változtak. A Szovjetunió összeomlása és a háborúk új generációjának (etnikai, vallási) kialakulása erős lendületet adott a nemzetközi szervezetek számára, hogy hangsúlyos és befolyásos szerephez jussanak, mert sokkal rugalmasabb és hatékonyabb stratégiákkal rendelkeznek, mint a klasszikus nemzetközi bürokrácia.

Ezeket a gondolatokat igyekszem kibontani az alábbiakban, a nemzetközi szervezetek és nem állami szervezetek szerepének meghatározásával és az újjáépítés fogalmának ismertetésével.

FRANCIS (2008) szerint mivel a nemzetközi szervezetek az érintett államok kormányai közötti nemzetközi egyetértés eredményeképp jönnek létre, a civil szervezetek a hatáskörükön kívülre esnek, holott a civil szervezetek hatással voltak például az emberi jogi szervezetekre is. Világossá vált, hogy az ilyen típusú civil társadalmi szervezetek befolyással bírnak a nemzetközi politikára, így az ENSZ Gazdasági és Szociális Tanácsa (United Nations Economic and Social Council, ECOSOC) rendelkezésének 71. cikke alapján felszólította a tagállamokat, hogy hozzanak megfelelő intézkedéseket és eljárásokat a hatáskörükbe tartozó ügyekkel foglalkozó nem kormányzati szervekkel való konzultációt illetően, valamint, hogy a Tanács tegyen megfelelő intézkedéseket a konzultáció előmozdítása érdekében

Továbbá úgy látja, hogy a szervezet, a definíció szerint meghatározott célú egyének csoportja, akik egy vagy több elérési útvonalat használnak a céljaikhoz. Egy olyan jogalany, amely alapítójától független, és melyet a tagok közgyűlésén választott testület irányít.

VAN TONGERON (1998) és CHESTERMAN (2007) úgy vélik, hogy a szervezetek két kategóriába sorolhatóak: kormányzati és civil szervezetek. A kormányzati szervezetek az állam által létrehozott nemzeti kormányzati szervekre tagolódnak, amelyek irányítása és támogatása funkcionális alapon történik. Emellett működnek kormányközi nemzetközi szervezetek, melyek létrejötté például egy nemzetközi konferencia eszméjének köszönhető. Ezek a nemzetközi szervezetek a tagállamoktól függetlenül, autonóm módon működnek.

A kormányközi szervezeteket az államok nemzetközi egyezmény megkötésével hozzák létre egymás közt, tagjai az érintett államok. Nemzetközi jogi személyiséggel rendelkeznek, vagyis a nemzetközi jog határozza meg, hogy milyen jogosultságaik vannak, illetve milyen kötelezettségeket vállalnak. Részt vesznek a nemzetközi jog szabályainak és normáinak kidolgozásában, a nemzetközi jog szabályai szerint működnek és nem sorolhatóak az államok nemzeti törvényei alá.

Többféle formában léteznek:

- Egyetemes (univerzális jellegű): Tagságuk, felelősségük és feladatuk az egész világra kiterjed. Mint például az ENSZ.
- Zárt szervezetek: egy adott szakterületet lefedő nemzetközi szervezet, mint az Egészségügyi Világszervezet (World Health Organization, WHO), az Élelmezésügyi és Mezőgazdasági Világszervezet (Food and Agriculture Organization of the United Nations, FAO), illetve az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, UNESCO).
- Regionális jellegű szervezetek, mint az Európai Unió (European Union, EU), az Arab Államok Ligája (League of Arab States), az Afrikai Egység Szervezete (African Union AU), az Iszlám Konferencia Szervezete, (Organisation of Islamic Cooperation OIC), az Öböl Menti Együttműködési Tanács, (Gulf Cooperation Council, GCC).
- Partikuláris szervezetek: sajátos funkció tartja össze, így a NATO vagy a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (Organisation for Economic Co-operation and Development, OECD)
- Speciális zárt szervezetek: egyedi közös érdek tartja össze. Pl. a Kőolaj-exportáló Országok Szervezete (Organization of the Petroleum Exporting Countries, OPEC), vagy a Duna Bizottság.

A civil szervezetekkel szemben a kormányközi szervezetek megbízatásukat a kormányoktól kapják, tehát a tagállamok határozzák meg, hogy milyen tevékenységet végezhetnek. Speciális működési feltételek vonatkoznak rájuk, melyeket a diplomáciai nyelvben úgy hívnak: „kiváltságok és mentességek”. Ennél fogva egyedi jogkörrel rendelkeznek.

WEISS és GORDENKER (1996) úgy definiálják a nem állami, azaz civil szervezeteket, mint önkéntes, nonprofit érdekcsoportok, melyeket a polgári közösségek helyi, nemzeti vagy nemzetközi szinten szerveznek. Ha egy szervezet tagsága vagy tevékenysége egy adott országra korlátozódik, akkor nemzeti civil szervezetnek minősül, azonban, ha tevékenysége meghaladja az ország határait, nemzetközi civil szervezetté válik (International Nongovernmental Organization, INGO). A INGO közül ismert szervezetek például az Orvosok Határok Nélkül (Médecins Sans Frontières, MSF), az Amnesty International, a Human Rights Watch (HRW) és a világ egyik legnagyobb humanitárius szervezete Oxfam. Más szóval a civil szervezetek olyan magánszemélyek szervezetei, amelyek nem a nemzetközi jog, hanem az államok belső jogszabályainak hatálya alá tartoznak. A szervezetek jogi személyiséggel rendelkeznek, működésüket az adott országban hatályos törvények szabályozzák. Ilyen szervezet például az iraki Vörös Félhold (a Vörös Kereszt segélyszervezet megfelelője) is.

EL-BAZ (1998) szerint a nemzetközi vagy állami civil szervezetek szoros kapcsolatot tartanak fenn olyan kormányközi szervezetekkel, mint az ENSZ, mivel a gazdasági és társadalmi fejlesztés területén világszerte mintegy 2100 civil szervezet tevékenykedik. Ezek a szervezetek tanácsadói státuszt élveznek a gazdasági és szociális kérdések fő politikai döntéshozó szervében az ECOSOC-ban. Számos civil szervezet rendelkezik hivatalos képvisellel az ENSZ központjában, amely az ENSZ számára értékes kapcsolatokat biztosít a világ népeivel.

4. ANYAG ÉS MÓDSZERTAN

4.1. A kutatás kérdésköre

Az újjáépítés jelenségének és a háborút követő újjáépítés területén tevékenykedő nemzetközi szervezetek stratégiáinak elemzésére összpontosít. Ennek megfelelően a következő kérdés áll a kutatás középpontjában:

A konstruktív építés fontosabbá válik azokban a társadalmakban, ahol a hivatalos intézmények nem képesek kielégíteni valamennyi társadalmi csoport igényeit. Ez arra készteti a nem kormányzati szervezeteket, hogy magukra vállalják ennek a szakadéknak a csökkentését az általuk kínált és a hivatalos intézmények kínálata között.

Tehát a kutatás problematikája a következő 2 fő kérdésben rejlik:

- a) **Milyen mértékben járultak hozzá az újjáépítési stratégiák a gyakorlatban működő intézmények munkájához egy olyan perspektíva kialakításában, amely megteremti a háború utáni projektet tervezhetőségét?”**
- b) **Mi az NGO-k (Szíriai Társadalomfejlesztési Egyesületre összpontosítva) szerepe a társadalmi tőke újjáépítésében Szíriában?**

4.2. A kutatás megközelítései

Történelmi megközelítés

Ennek a megközelítésnek a fontossága olyan minőségi előnyök nyújtása, melyek segítik a nemzetközi szervezetek megjelenésének háttérét adó történelmi kontextus feltárását, különösen az újjáépítés területén. Ezzel együtt könnyebben értelmezhetjük a szervezetek és az államok közötti politikai kapcsolatok fejlődését, továbbá azt, hogy hogyan valósulnak meg a nemzetközi szinten az egyes akciók, milyen indítékok állnak ezek háttérében és milyen eredményeket érnek el.

Szükségesnek látom olyan innovatív megközelítések alkalmazását is, amelyek lehetővé teszik a nemzetközi kapcsolatok gyakorlati szempontú tanulmányozását. Ezeket a sokféleség, a komplexitás és az összefüggések jellemzik, valamint olyan megközelítések, amelyek a nemzetközi helyzetet és az államok indítékait befolyásoló tényezők közötti koherenciát és a komplementaritás elvét vizsgálják. Az is kérdés, hogy melyek azok az úgynevezett kortárs megközelítések a nemzetközi kapcsolatok tanulmányozásában, amelyek meghatározzák a nemzetközi szervezetek státuszát a nemzetközi kapcsolatok szereplőjeként.

Nemzetközi rendszerelméleti megközelítés

Ez a megközelítés eredetileg a rendszerelméletből származik, melynek KAPLAN (1957) az egyik legjelentősebb támogatója és gondolkodója a nemzetközi kapcsolatok tudományában. Ennek a megközelítésnek a tudományos célja, hogy törvényszerűségeket és ismétlődő modelleket határozzon meg a rendszerek működésében, azonosítva a szükségszerűen kialakult szabályrendszerek forrásait és megnyilvánulásait. Mindemellett általános következtetéseket von le az egyensúly és az egyensúlyhiány tényezőiről. A nemzetközi rendszerek ezen példái közé tartozik a hatalom egyensúlyi rendszere és a bipoláris rendszer, valamint a nemzetközi szervezeteket is magában foglaló nemzetközi térség multilaterális rendszere.

Nemzetközi megközelítés a nemzetközi politikai tanulmányokhoz

Ez a megközelítés feltételezi, hogy a nemzetközi rend a nemzetközi politika központi jelensége. Célja, hogy átfogó elméletet hozzon létre a nemzetközi kapcsolatokról, amely az ötezer év alatt kialakult nemzetközi minták nyomán követésén és megértésén alapulva fejlődtek ki. (BARRY és RICHARD, 2000) a nemzetközi rendszerek a világtörténelemben (International Systems in World History) című közös könyvükben a nemzetközi kontextus több elemből álló elképzelését mutatták be: egységek, interaktivitás, interoperabilitás. Ezek a tényezők a kormányok, szervezetek és magánszemélyek, valamint a nemzetközi rend felépítésének képességéhez kapcsolódnak, amelyek segítenek abban, hogy megértsük az újjáépítést, mint harmonizációs folyamatot.

Összehasonlító megközelítés

Azért kellett alkalmazni ezt a klasszikus néven ismert megújult megközelítést, hogy összehasonlítsa egyrészt a nemzetközi kormányzati szervezeteket a nem kormányzati szervezetekkel, másrészt a nemzetközi szervezetek egészét a regionális szervezetek munkájának stratégiájával.

Tartalomelemzési megközelítés

A különböző levelek, határozatok, dokumentumok elemzésére használt módszer, melynek célja, hogy olyan eredményeket kapjunk, amelyek támogatják a kutatási téma kifejtését. Ezt a megközelítést alkalmaztam az ENSZ Titkárság, az ENSZ Közgyűlés és az ENSZ Biztonsági Tanács által hozott határozatok tartalmának elemzésére.

Esettanulmányi megközelítés

A kutatás céljainak elérése érdekében leíró és elemző megközelítést alkalmazok. A társadalmi tőke újjáépítésének tanulmányozására civil szervezetek segítségével fogok felhasználni egy meghatározott modellt, meghatározott időszakban vizsgálódva. A változók közötti kapcsolat felfedése objektív eredmények és logikai elemzések elérését garantálja. Statisztikai elemzéshez az Eviews7-et fogom használni.

4.3. Mérési módszertan és modell

Disszertáciomban átveszem a gazdasági változók részletes meghatározását. Ennek alapján épül fel a standard modell azzal a céllal, hogy tanulmányozzuk egy független változó csoport hatását a képviselt függő változóra. A kutatás áttekinti az elemzés során alkalmazott kutatási módszert és azokat a standard módszereket is, amelyekre a tanulmányi modell becslésénél támaszkodtam. Olyan leíró módszereket vettem továbbá alapul, amelyeket a vizsgálati változók leírására használtam a forrásokból nyert adatok alapján.

Kutatásomban fejlett statisztikai módszerekre támaszkodtam, amelyek segítségével független változók csoportjának egy függő változóra gyakorolt hatását vizsgáltam a legbefolyásosabb változók, a leggyengébb változók és a nem befolyásoló változók azonosítása és viselkedésének magyarázata érdekében.

5. EREDMÉNYEK

5.1. Hipotézisek vizsgálati eredménye

2. táblázat: A hipotézisekre vonatkozó döntések

Hipotézis	A kutatáshoz használt kérdések	Elfogadva/ elutasítva
H1:	A nemzetközi nem kormányzati szervezetek hozzájárulása az újjáépítéshez azért hatékonyabb a kormányzati nemzetközi szervezetekhez képest, mert előbbi sokkal közelebb áll a helyi közösségekhez.	Elfogadva
H2:	A regionális szervezetek rugalmasabb stratégiákkal járulnak hozzá az újjáépítési politikák tervezéséhez, mint a nemzetközi szervezetek, mert érintettségüknél fogva érdekükben áll a konfliktus mielőbbi rendezése.	Részben elfogadva
H3:	A humánközpontú fejlesztési projektekre fordított erőforrások növelése pozitív hatással van a társadalmi tőke alakulására.	Részben elfogadva
H4:	<p>Statisztikai szempontból szignifikáns kapcsolat áll fenn 0,05 szinten a gazdasági szerepvállalásra irányított finanszírozás volumene és a társadalmi tőke között.</p> <p>Statisztikailag szignifikáns, 0,05-ös szignifikancia-összefüggés van a humántőke fejlesztésére fordított finanszírozás volumene és a társadalmi tőke között.</p> <p>Statisztikailag szignifikáns, 0,05-ös szignifikancia szinten van összefüggés a gazdasági szerepvállalási projektek száma és a társadalmi tőke között.</p> <p>Statisztikailag szignifikáns kapcsolat van 0,05-ös szignifikancia szinten a gazdasági felhatalmazási projektek kedvezményezettjeinek száma és a társadalmi tőke között.</p> <p>Statisztikailag szignifikáns kapcsolat van 0,05-ös szignifikancia szinten az emberi és a társadalmi tőke fejlesztési projektek kedvezményezettjeinek száma között</p>	Elfogadva
	<p>A humántőke-fejlesztési projektek száma és a társadalmi tőke között statisztikailag szignifikáns kapcsolat van 0,05-ös szignifikancia szinten.</p> <p>A genderen alapuló fejlődés és a társadalmi tőke között statisztikailag szignifikáns kapcsolat van 0,05-ös szignifikancia szinten.</p>	<i>Elutasítva</i>

Forrás: saját szerkesztés, 2020.

H1: A kérdőívből nyert kvantitív eredmények megerősítik, így elfogadottnak tekintem azt, hogy az NGO-k a közvetlen érintkezés által jelentősen hatékonyabban vesznek részt az újjáépítési folyamatokban, mint a nemzetközi kormányzati szervezetek.

H2: A szíriai esettanulmányon keresztül vizsgálva ahhoz a konklúzióhoz vezet, hogy a regionális szervezetek sokkal motiváltabbak egy szomszédos konfliktus rendezésének megvalósításában, ennek ellenére nem minden esetben hatékonyabbak, mint az egyébként is kudarcos fellépésű nemzetközi szervezetek.

H3: **A civil szervezetek szerepét olyan azok a független változók befolyásolják, amelyek a humán projektekre épülő gazdasági szerepvállalás volumenében nyilvánulnak meg.**

Így például, a Szíriai Társadalomfejlesztési Egyesület szerepében 0.05 szignifikancia szinten van egy közvetlen statisztikai jelentőségű kapcsolat, amelyet a következő független változók képviselnek: a gazdasági szerepvállalásra és az emberi tőke fejlesztésére fordított finanszírozás volumene, a gazdasági szereplők erősítésére irányuló projektek száma, a humántőke, családfejlesztési és gender alapú projektek száma, illetve a projektek kedvezményezettjeinek száma.

H4: Hipotézisek eredményei minden egyes független változóhoz:

A 9. táblázat elemzésének eredményeiből kitűnik, hogy a gazdasági szerepvállalásra irányított finanszírozás volumenének regressziós együtthatója 0.669. Így nyilvánvalóvá válik, hogy a társadalmi tőke és a gazdasági szerepvállalásra irányuló finanszírozás volumene között statisztikailag szignifikáns kapcsolat van $\alpha \leq 0.05$ szinten. **A várakozásoknak megfelelően a kapcsolat pozitív.**

Ennek a hipotézisnek az eredménye összhangban áll Morris (1998) tanulmányával. Eszerint a társadalmi tőke gazdasági megtérülést mutat, különösen a helyi fejlesztési projektekben. A szociális védelem eszköztékézi, miközben társadalmi tőkére irányított nemzetközi finanszírozás nem befolyásolta az ország képességét a szegénység csökkentésére. Az Egyesület számára lehetőségek állnak fenn a szegénység enyhítésére.

A 10. táblázat adatelemzésének eredményeiből kitűnik, hogy a humántőke fejlesztésére irányuló finanszírozás volumenének regressziós együtthatója 0.70. Ezzel világossá válik, hogy az $\alpha \leq 0,05$ szignifikancia szintjén statisztikailag szignifikáns kapcsolat van a társadalmi tőke és az emberi tőke fejlesztésére irányított finanszírozás összege között. **A várakozásoknak megfelelően a kapcsolat pozitív.**

Ez a megállapítás összhangban áll NAN (2002) tanulmányával, amely kimondja a társadalmi tőke és a társadalmi kapcsolatok fontosságát. Az erőforrásokhoz való hozzáférés mértéke kapcsolatok és kommunikáció útján bontakozik ki. Az emberi tőkével együtt az egyének, társadalmi csoportok, szervezetek és társadalmak céljainak elérése érdekében.

A 11. táblázat eredményeiből kiderül, hogy a gazdasági szerepvállalási projektek számának regressziós együtthatója 2.84. Így nyilvánvaló, hogy az $\alpha \leq 0.05$ szignifikancia szintjén statisztikailag szignifikáns összefüggés van a társadalmi tőke és a gazdasági szerepvállalási projektek száma között. **A kapcsolat pozitív, a várakozásoknak megfelelően.**

A 12. táblázatból kiderül, hogy a humántőke-fejlesztési projektek számának regressziós együtthatója 0.962. Így a humántőke-fejlesztési projektek számának növekedésével ez a társadalmi tőke logisztikai mértékét 0.962-szeresére növeli (ennyivel szorozza a függő változó preferenciájának logaritmusát). Tekintettel arra, hogy a (Prob. = 0.20315) változó nagyobb, mint az 5%-os szignifikancia szint, a változó statisztikailag nem szignifikáns. Ez azt jelenti, hogy a változó számú humántőke-fejlesztési projektnak **nincs alapvető hatása a társadalmi tőke növelésére.**

A 13. táblázatból kiderül, hogy a gazdasági szerepvállalási projektek kedvezményezettjeinek regressziós együtthatója 1.11. Ezzel a társadalmi tőke és a gazdasági szerepvállalási projektek kedvezményezettjeinek száma között statisztikailag szignifikáns kapcsolat van $\alpha \leq 0.05$ szignifikancia szinten, vagyis **a kapcsolat pozitív, amint az várható volt.**

Ez a megállapítás összhangban áll Nan (2002) tanulmányával, mivel a társadalmi tőke megmutatja, mit tudunk és mit kell tudnunk ahhoz, hogy különbségeket tudjunk tenni az életben és a társadalomban.

Ennek a hipotézisnek az eredményei összhangban vannak az ENSZ FEJLESZTÉSI PROGRAMJA (2018) által készített jelentéssel is: „a potenciális kedvezményezettek igényeinek felmérése a hátrányos helyzetű családok gazdasági felhatalmazási programján keresztül”. A program a célja a gazdasági szerepvállalásra szánt családok társadalmi és gazdasági jellemzőinek meghatározása volt, összekapcsolva őket a szegénység elleni hatékony küzdelemmel. Így nyilvánvalóvá válik, hogy ennek a változónak jelentős statisztikai szignifikanciája van a társadalmi tőkére gyakorolt hatásban. **A kapcsolat pozitív, a várakozásoknak megfelelően.**

A 14. táblázat elemzésének eredményeiből kitűnik, hogy a humántőke-fejlesztési projektek kedvezményezettjeinek regressziós együtthatója 0.783. Ezzel, ahogy a kedvezményezettek száma növekszik, ez a szociális tőke logisztikai mértékét 0.783-szorosára növeli a függő változó preferenciájának logaritmusán. Így nyilvánvalóvá válik, hogy a társadalmi tőke és a gazdasági szerepvállalási projektek kedvezményezettjeinek száma között statisztikailag szignifikáns kapcsolat van az $\alpha \leq 0,05$ szignifikancia szinten. **A kapcsolat pozitív, a várakozásoknak megfelelően.**

A 15. táblázat elemzésének eredményeiből kitűnik, hogy a genderi alapú fejlődés regressziós együtthatója +0.405. Így a genderalapú fejlődés növekedésével ez a társadalmi tőke logisztikai mértékét a függő változó preferenciájának logaritmusának 0.405-szeresével csökkenti. Ennek a változónak a (Prob= 0.3667) értéke nagyobb, mint a szignifikancia szintje (5%), ezért ez a változó statisztikailag nem szignifikáns. Ez azt jelenti, hogy a genderalapú fejlődés változójának nincs alapvető hatása a társadalmi tőkére gyakorolt hatásban.

6. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS A JAVASLATOK

6.1. A Szíriai Társadalomfejlesztési Egyesületnek címzett ajánlások

- Társadalmi tudatosság fejlesztése az intézmények szerepéről és fontosságáról annak érdekében, hogy a rendelkezésre álló és elérhető előnyök maximalizálhatóak legyenek.
- Tájékozódás a közösségi partnerség felé az egyesület és más érintett nem kormányzati szervezetek közötti koordináció érdekében. Az együttműködés és a rendelkezésre álló erőforrások kihasználása érdekében.
- Az egyesület munkájának felépítésében és irányításában részt vevő csoportok szerepének megerősítése.
- Olyan tevékenységek támogatása, amelyek célja az egyesületek átalakítása a nőket támogató helyekké. A benne lévő kapcsolatok az esélyegyenlőségen alapulnak a társadalmi tőke előteremtése érdekében.

6.2. A Szíriában működő NGO-knak címzett ajánlások

- A szolgáltatások megerősítése annak megakadályozása érdekében, hogy az állampolgárok szegénységbe és nyomorba kerüljenek. Védelem biztosítása katasztrófák és vészhelyzetek esetén.
- Több finanszírozási forrás keresése és az egyesület helyi pénzügyi forrásainak megerősítése.
- Távol maradni a finanszírozók többszörös, néha ellentmondó lehetőségeitől. A donorokkal folytatott párbeszéd alapját képező nemzeti terv betartása. A fejlesztési munka elveinek biztosítása az igények azonosításával.
- Olyan regionális és nemzetközi testvérszervezeti megállapodások keresése, amelyek bizonyos elvek szerint megkövetelik a társadalom beavatkozási mechanizmusainak javítását.
- A programban partnerintézmények (civil szervezetek és mikrofinanszírozási intézmények) kiépítése a szegények megsegítése érdekében, kiépítve és fejlesztve ezen intézményekben dolgozók képességeit a szegény családok helyzetének tanulmányozása terén.
- Összpontosítás a mezőgazdasági vállalkozások mikroprojektjeinek termelői területére, a fejlődésben betöltött jelentőségük miatt.
- Figyelmet fordítani az integrált programokra a kisebb női projektek fejlesztése során.

A haszonélvezők igényeinek és prioritásainak megfelelő, egységes szabványokon alapuló adatbázis létrehozása és biztosítása.

7. ÚJ TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK

A nemzetközi szervezetek háború után újjáépítési stratégiájában az alábbi eredményeket emelném ki:

E1: Első eredményként összefoglalható, hogy a nemzetközi szervezetek előtt álló fő probléma a konfliktusvonalakon belüli kapcsolatok fenntartása, különösen az erőszak visszatérésének időszakaiban. Ezen a területen az NGO-knak nagyobb mozgásterük van.

E2: Megállapítottam az újjáépítéssel foglalkozó nemzetközi szervezetek jövőbeli kihívásainak növekedését, a jelenlegi nemzetközi körülményekből kiindulva.

E3: A múltbéli nemzetközi beavatkozási stratégiák áttanulmányozása után a következőkre jutottam: az újjáépítés során napjainkban az intézményépítési stratégiára összpontosítanak. Az érintett országokban a béketeremtés és fejlesztési stratégia céljai a következők:

- Az adminisztrációs rendszerek megerősítése és megreformálása.
- A finanszírozási rendszerek és az adók fejlesztése.
- Konfliktuskezelő intézmények létrehozása.

E4: Megállapítottam, hogy a nemzetközi szervezetek munkájának akadályai az újjáépítési folyamat keretében a következők:

Az állami rendszerekkel és a kormányokkal kapcsolatos akadályok:

- A politikai és társadalmi demokrácia hiánya.
- Az emberek és közvélemény részvételének hiánya a közösség irányításában és a politikai döntéshozatalban a patriarcha és a politikai zsarnokság felé vezet, ezzel együtt a szervezetek munkájának elkobozását és korlátozását eredményezi.
- Az egyén és a társadalom szerepét akadályozó, a demokráciával és az emberi jogokkal összeegyeztethetetlen jogszabályok.

Magukkal a szervezetekkel kapcsolatos problémák:

- Alulfejlett munkaprogramok és szervezeti struktúrák.
- Igazgatási és intézményi kiépítési hiányosságok.
- Gyenge belső demokratikus gyakorlat.
- Versengés, duplikáció, ismétlés, megosztás és megosztottság a nemzetközi kormányzati és nem kormányzati szervezetek között.
- A média dimenziójának hiánya a közvélemény tájékoztatásában, valamint az információs rendszer korlátai.

Szíria háború utáni újjáépítési kihívásaira vonatkozóan, a következő eredményekre jutottam:

E5: „Szíria újjáépítésének” kutatása során azt találtam, hogy számtalan eltérő újjáépítési kezdeményezés, terv és stratégia létezik. Amit mi tárgyaltunk, csupán egy egyszerű modell, amely a konfliktusok után újjáépítési versengésben megjelenő, rejtett háborút vázolja fel nemzetközi szinten.

A társadalmi tőke újjáépítésének fontossága a háború után időszakban. Az esettanulmány eredményei alapján és az elvégzett kutatás során a következő kiemelt eredményre és következtetésre jutottam:

E6: A leíró megközelítéssel kapcsolatos eredmények:

- Az Egyesület adminisztratív struktúrához kapcsolódó teljesítménye befolyásolja a társadalmi tőkét, munkával, és nyomonkövetési mechanizmusokkal egyaránt.
- A társadalmi tőkét befolyásolja az emberek hajlandósága a közös értékek és szokások megosztására. Ez fokozza a társadalmi igazságosságot és csökkenti a korrupciót.
- A társadalmi tőke jelentősen hozzájárul a kooperatív társadalmi dimenzió iránti érdeklődéshez. A közösségi csoportok bevonása a prioritások meghatározásába és azok végrehajtásának nyomonkövetésébe, hogy meghatározó tényező legyen az egyesület sikerében és maximalizálja eredményeit.
- A társadalmi tőkét számos gazdasági, társadalmi és politikai dimenzió befolyásolja, amelyek fontos következményekkel járnak az ország gazdaság- és szociálpolitikájára nézve.
- A társadalmi tőke ösztönzi azokat a befektetési és produktív tevékenységeket, amelyek általában a civil szervezetek kialakulásának eredményeként merülnek fel az emberek körében.
- A társadalmi értékek változásai akadályokat teremtenek a közösségi interakció, a társadalmi szolidaritás, valamint az igazságosság és az integritás értékeinek megvalósítása előtt.
- A társadalmi tőke hozzájárul az egyenlőtlenségek csökkentéséhez és a szegények támogatásához.
- Az egyesületek sokfélesége, valamint mindenki (nők és férfiak) részvétele tevékenységükben, hozzájárul a társadalmi tőke fogalmainak és értékeinek fokozásához.
- A szegény célháztartások társadalmi-gazdasági és demográfiai jellemzőit a gazdasági szerepvállalás során azonosítják annak érdekében, hogy megértsék szükségleteiket. Így hatékonyabban össze lehet kapcsolni őket a szegénység elleni küzdelemre tervezett programokkal.
- A társadalmi tőke hozzájárul a társadalmi és politikai részvétel tudatosságának növeléséhez, valamint a demokratikus módszerek megismeréséhez.
- Az informális társadalmi kapcsolatok jelentik a társadalmi tőke legmeghatározóbb forrását.
- A társadalmi kohézió és szolidaritás magas szintje, a társadalmi értékek szintje és a politikai részvétel szintje a civil társadalmi intézményekbe vetett bizalom eredménye.
- A társadalmi tőke a szociális védelem egyik eszköze, amely különleges gazdasági megtérülést jelent a fejlesztési projekteknél.
- A társadalmi tőke hatékony társadalmi kommunikáció és kapcsolatok révén biztosítja az erőforrásokhoz való hozzáférést párhuzamosan a humán tőkével.
- A társadalmi tőke lehetővé teszi a gazdasági vállalkozások vezetőinek, hogy megtudják, mit lehet tenni a munkavállalók közötti hatékony kapcsolatok ösztönzése érdekében. Hogyan lehetne növelni köztük a bizalmat annak érdekében, hogy a társadalmi szervezet virágzó maradjon az intézményen és a helyi közösségen belül.
- A társadalmi tőke számos előnyt biztosít az egyesületeknek:
 - Elkötelezettség az egyesület értékei iránt.
 - Hatékony és eredményes munkavégzés elérése.
 - Növeli a kreativitási lehetőségeket, fokozza az egyéni és kollektív tanulás erejét.
 - Szellemi tőke fejlesztése.
 - A csapatmunka értékeinek támogatása.
- Különböző kritériumok elfogadása a társadalmi tőke hatásainak mérésére:
 - Közösségi bizalom.
 - Közösségi hálózatok kiépítése.
 - A társadalmi szerepvállalás fokozása az intézményekben.